Opłata uiszczona ryczałtem zgóry
Nr. 14
Cena 20 groszy — Kwartalnie 2 zł
Niedziela 8 kwietnia 1928
Konto czekowe P. K. O. 407.707
Rok II.

WIADOMOŚCI RZEMIEŚLNICZE

TYGODNIOWY ORGAN OFICJALNY WOJEWÓDZKICH IZB RZEMIESLNICZYCH:
KRAKÓW, LWÓW, STANISŁAWÓW, TARNOPOL

Za Kom. Wydawniczy: P. Kosobudzki, prezes Krak. Izby Rzem. — Za Kom. Redakcyjny: H. Grudziński, red. nacz. i odpow.
Redakcja i Administracja: Kraków, ulica Andrzeja Potockiego L. 18, Krakowska Izba Rzemieślnicza, telefon Nr. 1357

Wstrzymujemy

wysyłkę dalszych numerów, zalegającym z opłatą za pierwszy kwartał tak skromnej prenumeraty zł 2. Równocześnie **upraszamy** rozumiejących własny interes Rzemieślników wobec pisma swego, tak niezbędnego w obecnych chwilach coraz to nowych rozporządzeń, o łaskawe uiszczenie prenumeraty za kwartał II. załączonym do poprzedniego numeru czekiem lub przekazem pocztowym pod adresem Administracji Kraków, Potockiego 18

Kalendarzyk Tygodniowy
Tydzień 15: od 8 IV. do 14 IV. 1928

8	**Niedziela**	Wielkanoc
9	Poniedz.	Poniedz. Wielkan.
10	Wtorek	Ezechiela
11	Środa	Leona
12	Czwartek	Wiktora
13	Piątek	Hermenegilda
14	Sobota	Tyburcego

Zmartwychwstaną...

Zmartwychwstaną! Grobu grudy
Zrzucą z siebie pomartwieli,
Ocknął się z śmierci ułudy
Ci co w siebie słowo wzięli.

Słowo wiosny co rozkwita,
Słowo wielkie zmartwychwstania
Które nowe życie wita,
Które wchodzi u zarania!

By przełamać śmierci moce,
Trzeba wzbudzić sił ogniska,
I rozjaśnić wokół noce
Światłem, które z pracy błyska!

Zmartwychwstanie i żyć będzie
Kto zrozumie, gdzie zło leży,
Kto gotowy na orędzie...
Pragnie dobra swej Macierzy!

Stef.

Wspierajcie Fundusz Prasowy

Nowe ważne Rozporządzenia

„O godzinach handlu i otwarcia zakładów". — „O umowie o pracę robotników".

„O godzinach handlu i godzinach otwarcia zakładów handlowych i niektórych przemysłowych"

Tak brzmi rozporządzenie p. Prezydenta Rzeczypospolitej, Dz. U. z 6 III. 1928 r. Nr. 38, poz. 364.

Ze względu na aktualność przepisów oraz ze względu na to, że wchodzą one w życie 14 dni po ogłoszeniu, a więc z **dniem 8 kwietnia**. (I. Św. Wielkanocne) podajemy niektóre artykuły rzemiosło obchodzące:

Art. 1. Czas sprzedaży towarów i otwarcia sklepów i wszelkich miejsc zawodowej sprzedaży oraz zakładów fotograficznych nie może w dni powszednie przekraczać 10 godzin na dobę.

Art. 2. Jatki z mięsem i wędliniarnie mogą być otwarte w dni powszednie do 12 godzin na dobę.

Art. 6. Czas otwarcia we wszystkie dni w tygodniu jadłodajni jak restauracje, cukiernie, kawiarnie, mleczarnie, paszteciarnie i t. d. będzie określony w poszczególnych gminach miejskich i wiejskich przez władze.

Godziny otwarcia wszelkich miejsc zawodowej sprzedaży, znajdujących się w obrębie dworców kolejowych, jak: zakładów fryzjerskich ustali osobne rozporządzenie Ministrów: Spraw Wewnętrzych, Komunikacji, Pracy i Opieki Społecznej i Przem. i Handlu.

Art. 7. **Przerwy**, w czasie których sklepy i zakłady będą zamknięte wlicza się do godzin otwarcia tych sklepów i zakładów.

W gminach wiejskich władze mogą wprowadzić przymusowe przerwy odpoczynkowe, nie wliczane do godzin otwarcia, w czasie których sklepy i zakłady będą zamknięte.

Godziną zamykania sklepów, zakładów i miejsc zawodowej sprzedaży,

za wyjątkiem zakładów wymienionych jest godzina 19-ta.

W soboty i dni przedświąteczne sklepy wędliniarskie mogą być otwarte do godziny 20-tej, a zakłady fryzjerskie i kalotechniczne do godz. 21-ej.

Art. 8. W wigilję Bożego Narodzenia oraz w Wielką Sobotę sklepy, wszelkie miejsca zawodowej sprzedaży oraz zakłady fotograficzne, fryzjerskie i kalotechniczne mogą być otwarte najwyżej do godziny 18-ej.

Art. 14. W czasie trwania wystaw lub targów ogólno-krajowych i międzynarodowych wojewoda w porozumieniu z inspektorem pracy właściwego okręgu może zezwalać na otwieranie i zamykanie sklepów, miejsc zawodowej sprzedaży i zakładów, znajdujących się na terenie takich wystaw lub targów, w innych godzinach niż określone w rozporządzeniu niniejszem lub w rozporządzeniach, wydanych na jego podstawie.

Art. 15. Przepisy ustaw ochronnych w zakresie pracy pracowników najemnych, a w szególności ustawy o czasie pracy w przemyśle oraz ustawy w przedmiocie pracy młodocianych i kobiet nie zostają w niczem naruszone postanowieniami niniejszego rozporządzenia,

Art. 17. Do orzekania karnego powołane są powiatowe władze administracji ogólnej.

Skazany przez powiatową władzę administracji ogólnej może w ciągu 7 dni od dnia doręczenia orzeczenia wnieść na ręce tej władzy żądanie przekazania sprawy właściwemu sądowi okręgowemu, który rozstrzyga prawomocnie przy odpowiedniem zastosowaniu przepisów postępowania, obowiązujących go w pierwszej instancji. Na wniosek prokuratora będzie zarządzone postępowanie uproszczone; wyrok sędziego nie ulega zaskarżeniu.

W postępowaniu sądowem orzeczenie władzy administracyjnej zastępuje prawomocny akt oskarżenia (wniosek w postępowaniu uproszczonem). Przed wyznaczeniem rozprawy przewodniczący (sędzia) może zarządzić przesłuchanie przez właściwy sąd powiatowy (pokoju), oskarżonego i biegłych można przesłuchać pod przysięgą. Sąd postanawia według swego uznania, których świadków i biegłych przesłucha na rozprawie pod przysięgą lub bez zaprzysiężenia, a których zeznania będą odczytane; wolno odczytywać zapiski dochodzenia i inne części akt administracyjnych.

Żądanie przekazania sprawy sądowi nie wstrzymuje od ściągnięcia grzywny.

O umowie o pracę robotników

Rozporządzenie z dnia 16 marca 1928 r. Dz. U. Nr. 35, poz. 324 powiada między innymi:

Art. 2. Robotnikami w rozumieniu rozporządzenia niniejszego są pracownicy zatrudnieni na podstawie umowy o pracę z wyjątkiem pracowników umysłowych, robotnikow zatrudnionych pracą w rolnictwie, leśnictwie, ogrodnictwie oraz w zakładach pracy ściśle z rolnictwem związanych, a nieposiadających przeważającego charakteru przemysłowego lub handlowego, osób zatrudnionych w urzędach państwowych i komunalnych, oraz w szkołach państwowych, a pełniących czynności analogiczne do czynności niższych funkcjonarjuszów państwowych, pracowników domowych (służby domowej) oraz dozorców domowych.

Art. 3. Umowę o pracę zawiera się bądź na piśmie, bądź ustnie, bądź też przez dopuszczenie robotnika do pracy w trybie przyjętym w danym zakładzie pracy.

Art. 5. Okres próbny pracy robotnika może trwać najdłużej 7 dni.

Nierozwiązanie umowy o pracę przed upływem okresu próbnego jest uważane za zawarcie umowy o pracę na czas nieokreślony, o ile nie została zawarta umowa innego rodzaju.

Art. 11. Umowa o pracę między robotnikiem a pracodawcą, zawarta na czas nieokreślony, może być rozwiązana lub zmieniona przez każdą ze stron przez wypowiedzenie, dokonane co najmniej na dwa tygodnie naprzód. O ile umówiono dłuższe okresy wypowiedzenia, to powinny być one jednakowe dla obu stron.

Okres wypowiedzenia kończyć się musi zawsze w sobotę lub w przyjęty dzień wypłaty.

Art. 13. W wypadkach siły wyższej, jak naprzykład: zamknięcie zakładu pracy lub jego części, w której był zatrudniony robotnik, wskutek zarządzenia władzy państwowej, pożar, powódź, wybuch kotła parowego i t. p., gdy one czynią bezwzględnie niemożliwem na przeciąg więcej niż siedmu dni wykonywanie pracy i nie są następstwem winy pracodawcy, pracodawca ma prawo zozwiązać umowę o pracę w ciągu siedmiu dni od chwili zajścia wypadku.

Art. 14. Pracodawca ma prawo niezwłocznie rozwiązać umowę o pracę w wypadku niestawienia się robotnika w terminie rozpoczęcia pracy, o ile w umowie został wyraźnie zastrzeżony warunek terminowego jej rozpoczęcia.

Art. 21. Pracodawca obowiązany jest niezwłocznie wydać świadectwo robotnikowi na jego żądanie. Świadectwo powinno zawierać dane, dotyczące rodzaju i czasu zatrudnienia robotnika u danego pracodawcy.

Pracodawcy nie wolno umieszczać w świadectwie żadnych znaków i uwag.

Art. 22. Pracodawca powinien wynagrodzenie pieniężne obliczać i wypłacać w gotówce; wzbroniona jest wypłata wynagrodzenia pieniężnego wekslami, skryptami dłużnemi, kuponami, znakami umówionemi, towarami lub innemi przedmiotami.

Art. 24. Pracodawca obowiązany jest prowadzić księgi płacy względnie wykazy wypłat robotniczych oraz inne księgi niezbędne dla kontroli nad stosunkiem pracy i przechowywać je przez okres pięcioletni.

Art. 25. We wszystkich zakładach pracy, zatrudniających powyżej czterech robotników, każdemu robotnikowi najpóźniej w siedem dni po rozpoczęciu pracy powinna być bezpłatnie wydana przez pracodawcę książeczka obrachunkowa.

Art. 32. W razie zawinionej niewypłaty w terminie, pracodawca obowiązany jest do opłacania procentów zwłoki w wysokości 2% — 2% miesięcznie — począwszy od dnia zwłoki.

Art. 33. Wypłata wynagrodzenia powinna się rozpoczynać nie później jak bezpośrednio po zakończonym dniu pracy i nie może się odbywać w sklepach, jadłodajniach i t. p. zakładach.

Art. 36. Pracodawcy nie wolno pobierać procentu od pożyczek, udzielanych robotnikowi, ani też wynagrodzenia z tytułu poręczenia za jego zobowiązania pieniężne.

Art. 39. Wynagrodzenie robotników ulega zajęciu administracyjnemu tudzież zapowiedzeniu i zajęciu sądowemu nie więcej, niż do wysokości jednej piątej części sumy wynagrodzenia, przypadającego do wypłaty.

Art. 40. Prawo robotnika do wynagrodzenia nie może być przez robotnika zastawione lub odstąpione osobie trzeciej.

Art. 42. W razie rozwiązania umowy wskutek śmierci robotnika, pracodawca bez wzgledu na ubezpieczenie emerytalne robotnika, powinien, jeżeli robotnik pracował co najmniej 10 lat w przedsiębiorstwie, wypłacić jego rodzinie, mającej ustawowe prawo do utrzymania i przez niego utrzymywanej, odprawę w wysokości ostatnio pobieranego dwutygodniowego wynagrodzenia.

Jeżeli stosunek pracy trwał co najmniej 20 lat odprawę stanowić będzie

ostanio pobierane czterotygniowe wynagrodzenie.

Art. 43. Kary pieniężne mogą być nakładane na robotników, jeżeli są przewidziane w regulaminie pracy.

Kary pieniężne nie mogą być nakładane na robotnika po upływie trzech dni od ustalenia przekroczenia robotnika.

Art. 45. Zarząd zakładu pracy powinien prowadzić księgę nakładanych na robotników kar pieniężnych według wzoru, ustalonego w drodze rozporządzenia przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 48. Dla każdego zakładu pracy, zatrudniającego ponad dwudziestu robobotników, powinien być wydany regulamin pracy w ciągu czterech tygodni od otwarcia zakładu lub od wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

Art. 52. Po upływie tygodnia od dnia wywieszenia zarząd zakładu pracy przesyła projekt regulaminu wraz z podaniem o zatwierdzenie do obwodowego inspektora pracy i z zaznaczeniem daty wywieszenia.

Art. 68. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie na całym obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem województwa śląskiego w cztery miesiące po ogłoszeniu, na obszarze zaś województwa śląskiego w cztery miesiące po ogłoszeniu zgody Sejmu Śląskiego na niniejsze rozporządzenie.

Z naszych Izb

Wybory do Izb Rzemieślniczych.

W dniu 31 marca odbył naczelnik Wydziału dla drobnego przemysłu i Rzemiosła p. Hauszyld w Krak. Izbie Wojew. konferencje w sprawie rozszerzenia dotacji rządowych na rzecz Izb Rzem. Między innemi nadmienił też, ze Wybory do Izb nie odbędą się przed październikiem, wobec czego pełnomocnictwa Izb Wojew. zostaną do tego terminu przedłużone.

Dotacje Izb Rzemieślniczych.

Delegaci Izb Rzemieślniczych odbyli w dniu 24 marca pod przewodnictwem p. Dyrektora Departamentu Dąbrowskiego, w obecności p. Naczelnka Wydziału Rękodzieła i drobnego przemysłu w Ministerstwie Przemysłu i Handlu p. Hauszylda konferencję w sprawie rozdziału dodatków wpłaconych od świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych a przypadających Izbom Rzemieślniczym.

Po przedstawieniu krytycznego stanu finansowego wszystkich Izb Rzemieślniczych w Państwie na wniosek Prezesa Izby Rzemieślniczej Krakowskiej p. Kosobudzkiego zadecydowano, że obecnie istniejącym Izbom Rzemieślniczym winna być wypłacona — z powyżej wspomnianych wpływów — dotacja w wysokości conajmniej 75%, a nie jak dotąd 15%. Pozostałych 25% zostanie zatrzymanych jako depozyt Kas Skarbowych dla przyszłych Izb Rzemieślniczych ukonstytuowanych na podstawie nowej ustawy przemysłowej.

Przedstawiciele Ministerstwa Przemysłu i Handlu przychylili się do powyższego wniosku i Kasy Skarbowe otrzymają w najbliższym czasie odnośne zarządzenie Ministerstwa Skarbu.

W konferencji brali udział z ramienia Izby Poznańskiej wiceprezes p. Staszczak i syndyk Juszczak, Bydgoskiej prezes Zawitaj i syndyk Dutkowski, Śląskiej p. poseł Sobota, Grudziądzkiej prezes Grobelny i syndyk Biszoff, Krakowskiej prezes Kosobudzki. Izba Lwowska i Stanisławowska nie wysłała delegatów, tłomacząc telegraficznie, że delegatów z powodu braku funduszy wysłać nie mogła.

Rejestracja rzemieślników.

Wobec alarmujących twierdzeń dzienników (vide „Głos Narodu“ z dn. 5 kwietnia!) o obowiązkowości rejestracji rzemieślników, co zresztą w Małopolsce od dawna istnieje, Min. Przem. i Handlu *wyjaśniło władzom przemysłowym*, że ustawa przemysłowa nie uprawnia do wydania zarządzeń o przymusowem rejestrowaniu. Dobrowolne zgłoszenie rzemiosła nie jest przymusową rejestracją.

Rejestracja ta będzie zarządzona dopiero po ustaleniu terminu wyborów do Izb Rzemieślniczych celem ułożenia listy wyborców.

Natomiast władze I. instancji przyjmują dobrowolne zgłoszenia rzemieślników celem wystawienia im kart rzemieślniczych. Za karty te pobierana jest opłata w Warszawie zł 5 w innych miastach zł. 3.

Sprawy podatkowe

Podatek dochodowy. Termin składania zeznań o dochodzie za 1927 r. kończy się 30 kwietnia r. bieżącego.

Do dnia 1 maja należy wpłacić połowę podatku od zeznanego dochodu.

Uprzedzamy, że stosownie do ustawy, gdy zeznania nie złożono lub złożono je po terminie, wymiar podatku będzie uskuteczniony na podstawie materjału, jakim władza rozporządza. Ponadto płatnicy tacy zostaną ukarani za opieszałość i następnie tracą prawo do składania odwołania na wysoki wymiar podatkowy.

Kto jest zwolniony od płacenia podatku obrotowego.

Od płacenia podatku obrotowego zwolnieni są rzemieślnicy, którzy pracują sami lub najwyżej z jedną siłą pomocniczą i to bez względu czy to jest uczeń, czeladnik, krewny czy też obcy. Na wypadek otrzymania nakazu płatniczege lub zagrożenia egzekucją należy powołać się na obowiązujący dotychczas okólnik Ministerstwa Skarbu, wysłany do wszystkich Izb Skarbowych Nr. 176 z dnia 27 września 1926 r. L. D. P. O. 12288-II, wyjaśniający punkt 5 art. 8 ust. o państwowym podatku przemysłowym z dnia 15 lipca 1925 r. (Dz. Ust. 79 r. 1925).

Kronika

Rzemiosło a Powszechna Wystawa Krajowa w Poznaniu. Dnia 24 marca odbyła się w Ministerstwie Przemysłu i Handlu w obecności P. Wiceministra K. Deleżala konferencja w sprawie udziału rzemiosła w Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu. W delegacji tej wzięli udział: z Izby Rzemieślniczej w Poznaniu PP. Wiceprezes Staszczak i Syndyk Juszczak, z Izby Rzemieślniczej w Grudziądzu PP. Prezes Grobelny i Syndyk Biszoff, z Izby Rzemieślniczej w Katowicach PP. Zastępca Prezesa Spiegel i Syndyk Sobota, z Izby Rzemieślniczej w Bydgoszczy PP. Zawitaj i Syndyk Gutkowski, z Izby Rzemieślniczej w Krakowie P. Prezes Kosobudzki, nadto Prezes Cechów i Stowarzyszeń Przemysłowych Wielkopolski P. Wróblewski i P. Ludwik Piekarski z Centralnego Towarzystwa Rzemieślniczego.

Na konferencji tej ustalono desyderat rzemiosła o udzielenie kwoty 200.000 Zł tytułem subwencji na koszta budowy pawilonu na Powszechnej Wystawie Krajowej, który to desyderat P. Wiceminister Doleżal obiecał w miarę możności poprzeć zaznaczając jednakże, że kwota ta będzie zwracaną Rządowi we formie opłat za miejsca w pawilonie rzemieślniczym przez uczestników wystawy.

Ostateczna decyzja w tej sprawie zapadnie po konferencji u Pana Ministra Kwiatkowskiego w najbliższych dniach na posiedzeniu Rady Ministrów.

(Dop. Red. Zwracamy uwagę na pięknie ilustrowany artykuł w pow. sprawie w ostatnim (Nr. 7) „Przeglądzie Stolarskim“).

Szkolnictwo

Rozbudowa Państwowych Szkół Przemysłowych.

Jak się dowiadujemy, rozbudowa Państwowej Szkoły Przemysłowej we Lwowie, doszła w tym roku do skutku dzięki poważnym kredytom, udzielonym przez rząd. Rozbudowa Państwowej Szkoły Przemysłowej jest pierwrzym poważnym krokiem w kierunku rozbudowy szkolnictwa zawodowego w Małopolsce. Po ukończeniu robót, których koszta wyniosą kilka miljonów złotych, szkoła ta będzie największą ze szkół zawodowych w Polsce i pomieści 1.300 uczniów.

Książki z zakresu technologji przemysłowej

Badecki K. Średniowieczne ludwisarstwo lwowskie 56 gr.

Badecki K. Ludwisarstwo lwowskie za Zygmunta I. 1 zł.

Baranowski J. Przemysł polski w XVI. w. 2·40 zł.

Fijałkowski S. Obliczanie kosztów produkcii w zakładach przem. 2·10 zł.

Galer J. Nowoczesne cegieln. 15 zł.

Hensel G. Elektrotechnika w zasadach: Prąd stały, dwie części 7·50 zł.

— Prąd zmienny, dwie części 5 zł.

Kozłowski A. Hartowanie stali 3 zł.

— Tokarstwo 6·80 zł.

— Nacinanie i obliczanie kół zmianowych 6·80 zł.

Krasuski J. Mech. stosowana 4·80 zł.

— Wytrzymałość materjał. 2·20 zł.

Kułakowski K. Podrecznik kalkulacji kosztów wyrobu 6 zł.

Kuśnierski F. Modelarstwo 3·20 zł,

— Kurs nauki stolarstwa 2·70 zł.

Lipiński S. Buchalterja pojedyncza dla rzemieślników 1 zł.

Modzelewski J. Ceramika 9·20 zł.

Ost H. Technologja chemiczna, dwa tomy 20 zł.

Paszkowski H. Hutnik. Krótki zarys odlewnictwa żeliwa 4·40 zł.

Roszkowski S. Instytucje pojednawcze i rozjemcze 1·20 zł.

Rzeszotarski B. Jak poznawać wadliwości działania maszyn tłokowych 150 zł.

Skarżyński T. Sztuka sprzedawania 2·50 zł.

Tokarski T. Technologja metali 6·80 zł.

Wiśniakowski A. J. Słownik wyrażeń i wyrazów handlowych 4·25

Wszystkie książki i pisma rzemieślnicze dostarcza
KSIĘGARNIA D. E. FRIEDLEINA
Kraków, Rynek 17.

Drukarnia J. Czerneckiego w Krakowie, ul. Lubicz L. 5.